

ТРИ ЦЕНТИ в З. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0877 — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПОКІНЧИЛИ ТАЙНІ НАРАДИ ДЛЯ СКЛАДЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПЛАНІВ

Вашингтон, 22 серпня. — До столиці повернулися з наради над складанням стратегічних планів секретар оборони Джеймс Форестал і начальники головної булавки поодиноких родів зброї. Конференція відбулася в морській воєнній колегії в Ньюпорті, у стейті Род Айленд і тривала цілий тиждень. З конференції не оприлюднено жадного комунікату і ніхто не говорить ані словечком про її вислід.

Зате оприлюднив звіт із своєї праці перед залишенням свого становища голова повітряного штабу ген. Карл Спаад. Він виліз, що повітряні оборони виробили плани готовності на кожну потребу і на нагду експанзію на випадок війни. У своєму звіті Спаад каже, що повітряна сила мусить дивитися на собі свою частину відповідальності і підтримувати закордонну політику та мирні змагання. Як довго не буде покликана до життя міжнародна установа для втримання миру, так довго американська повітряна фльота мусить сповняти цю службу, каже ген. Спаад. — Він теж предметно скритикував нерозбірливе розроблення Америки негайно після початку війни, яке призвело до ослаблення значення Америки в міжнародній політиці, помножуючи великі матеріальні втрати через просте змарнування воєнного матеріалу.

ВИЯВЛЯЮТЬ СПІВПРАЦЮ З СУСІДАМИ В СПРАВІ АТОМОВОЇ СИЛИ.
Нью Йорк. — Дейвід Лілієнтал, президент Комісії Атомової Сили Злучених Держав, промовляв на ювілейній бенкеті міста Нью Йорку. Він виліз, що Злучені Держави, Канада й Великобританія порозуміваються з собою при розвитку і досліді над атомовою силою. Це робиться тому, щоб не гайувати часу на окремі розсліди і переводитися на такий лад, як це було за воєнних часів.

Після бенкету відбувся в суботу похід зі смолоскипами по затриманій Лексінгтон Евеню, щоб у такий спосіб замані-фестувати відкриття 50-літньої річниці злуки дільниць в одне гігантське місто Нью Йорк. Воно налічує тепер понад 8,000,000 мешканців. У будинку Гренд Сентрал Пелес з цієї нагоди улажено виставу предметів вказуючих на розвиток міста впродовж його історії. З Природної Бібліотеки принесено на виставу примірник Біблії Гутенберга. Вистава триватиме цілий місяць, щоб дати нагоду зазнайомитися з нею не лише мешканцям міста, але й чужим гостям.

ПЕРЕСЛУХУЮТЬ ЖІНКИ ОБВИНУВАЧЕНИХ У ШПИГУНСТВІ.
Вашингтон. — На тайній засіданні конгресової комісії для неамериканських діячів переслухано жінку Алджер Гісса, колишнього високого урядовця в департаменті стейту. Члени комісії не виявили, в якій справі вона мала скласти свідчення. Алджер Гісса обвинувачувалася його колишній товариш Витакер Чемберс, що

НЬО ЙОРК ТАЙМС ДЛЯ ПАРИЖА ПІД ЧАС АСАМБЛЕЇ О.Д.
Нью Йорк. — Щоденник Нью Йорк Таймс підготував своє видання для житку членів Асамблеї Об'єднаних Держав, коли вона зідеться на наради до Парижа 21 вересня. Перше видання з'явиться 15 вересня і буде перевезене літаком до Парижа.

Він належав до комуністичних змовників, які передавали урядові тайні совєтським агентам. Алджер відмовився скласти жодного зізнання в цій справі.

Совєтський консуль перед виїздом домів

Нью Йорк. — Після оприлюднення американської ноти, врученої в четвер 19 серпня сов. амбасадорі Александрові Пашушкінові з домаганням виїзду з Америки ньюйорського генерального Консуля Якова Ломакіна розійшлися різномірні по-голоски. Одну підтримував ві-

Зате вони довідалися, що на конференції обговорено в асигнувати сотки мільйонів доларів на створення сітки з радару на оборону перед можливим нападом літаків з північного бігуна. Теж пишуть, що Канада дістане великі замовлення для виробу зброї, яка має бути устандаризована. Це водночас спричиниться до затиснення союзу між Америкою й Канадою.

ОБОРОННА СІТКА З РАДАРУ НА ПІВНОЧІ КАНАДИ

Оттава, Канада. — Після від'їзду з Канади американського секретаря оборони Джеймса Форестала часописці обговорюють можливості спільної оборони Злучених Держав і Канади на північній канадській границі. Газетарі дуже негодуються, що не могли нічого довідатися про зміст розмов Форестала з канадським міністром оборони Бруком Клас-тоном і висловлюють переко-

навання, що це сталося тому, що в теперішньому часі не було засідання парламенту.

Вони вихали до Совєт через Скандинавію. — Шведсько-Американська корабельна лінія виявила, що в ній замовив совєтський консулят корабельну карту на виїзд в найближчу суботу, однак карта не є на ім'я Ломакіна. Полісмен в місцевості Глен Ков, під Нью Йорком, притримав совєтське авто, яке гнало понад законом дозволену швидкість і в ній побачив Ломакіна з якоюсь жінкою і 12 літньою дитиною.

Відкрито Конституційне Зібрання Світової Ради Церков

Амстердам, Голландія, 23 серпня. Вчора в цьому місті відкрито перше Конституційне Зібрання Світової Ради Церков, в якій заступили всі головні християнські групи світу, за винятком римо-католицької та російсько-православної. На цьому зібранні вперше зішлись представники американських протестантів з європейськими та зі східними православними. Світова Рада Церков мала б бути встановлена формально сьогодні. В конституційному зібранні бере участь 450 уповноважених делегатів зі 44 країн. Вспереч попереднім повідомленням виходило б, що на зібранні будуть привані як спостерігачі теж представники римо-католицької та російсько-православної церков. Світова Рада Церков була б завершена, або першим етапом до завершення руху, що почався ще в 1938 році.

ЮГОСЛАВСЬКЕ Б А Ж А Н Н Я НЕВТРАЛЬНОСТІ, У ВІЙНІ ПРИЧИНОЮ ГНІВУ МОСКВИ
Трієст, 23 серпня. З поінформованих джерел тут до-

відуються, що головною причиною виступу Москви і об'єднаних в Комінформі її сателітів проти Тіта, було його намагання зберегти Югославію від завеликих російських впливів і головною задержати нестримність Югославії на випадок війни між Совєтами і західними демократами.

„ПРАВДА“ ПРО ДУНАЙ
Москва, 23 серпня. (АП) — Московська партійна „Правда“ забрала вчора слово в справі недавньої Дунайської конференції, заявляючи, що становище Америки, Британії і Франції, які відмовилися підписати підписаний Совєтами договір, не матиме впливу на переведення цього договору в життя.

„Щасливі“ совєтські громадяни гріються „під сонцем сталінської конститутції“

Рівночасно з повідомленнями про чергове безпошадне здривство річного добробку з українських селян і робітників, про накладання нових податкових тягарів та безупинну чистку „ворогів народу“, більшовицька преса в Совєтському Союзі та її п'ятиколонні гучномовці в Америці знову почали горлати про „щасливе“ життя совєтських рабів „під сонцем Сталінської конститутції“, протиставляючи його „капіталістичному пеклові“ в Америці. На цій оригінальній фотографії зі Совєтського Союзу видно цих „щасливих громадян“, що ще в жодному разі не є „найщасливішими“, бо ті вже на власних ногах до фотографії не могли б стати. Нічого дивного, що кому з тих „щасливців“ трапляється найменша нагода, той втікає з-під того сонця, щоб уникнути смерті, ніж поворот до нього. Таке саме обдіране, голодне і злиденне „щастя“, як його вже дала Москва Україні, Кремль і його п'яті колонні готують теж Америці та цілому світові.

БОЛЬШЕВИКИ В БЕРЛІНІ ПОШИРЮЮТЬ СВОЙ ТЕРОР НА АМЕРИКАНЦІВ

СОВЄТСЬКІ ВОЯКИ СХОПИЛИ УРЯДНИКА АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ОЧАХ ПОГО ЖІНКИ; ПОЛІТИЧНЕ НАПРУЖЕННЯ ЗАГРОЗЛИВО ЗАГОСТРИЛОСЯ.

Берлін, 23 серпня. — Більшовицький терор в Берліні поширено вчора безпосередньо на американців, як совєтські во-

яки схопили американського Громадянина Тамаса П. Гідана з інформаційного відділу американського військового управління та відставили його у військовому авто до місця переслухання. Гідана схоплено в центрі Берліна та на очах його жінки і двох дітей. На Потсдамер Пляц, в місці де сходяться американський, британський і совєтський сектори, Гіден вийшов на хвилину з авто, правдоподібно з метою відфотографувати новозбудовані між британською і совєтською зонами барикади. В тій хвилині зі засідки вискочило трьох совєтських воїнів, схопили його та відіхали військово-автомашинною. Жінка Гідана і діти наробили крику, але вже було запізно. Гіден, що раніше був кореспондентом „Нью Йорк Сан“, був відомий зі свого проти-більшовицького наставлення і в своїх публічних виступах він часто порівнював більшовицьку з нацистською. В американських і британських колах розглядали можливість схоплення Гідана як закладання справи Москві в Нью Йорку, хоча обі справи є цілком іншого характеру. Американські власті в Берліні поробили негайні заходи, домагаючися звільнення американського громадянина, але все намарно, бо нікого зі совєтських властей вчора не можна було досягнути. Це було перше схоплення американця від часу, як минулого тижня Совєти почали масовий терор проти німецького населення міста. Американці та британці сильно скрипіли свою сторожу на кордонах зі совєтським сектором міста.

БРИТАНЦІ ЗААРЕШТУВАЛИ ШЕФА КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ СОВЄТСЬКОГО СЕКТОРА.
Берлін, 23 серпня. — Британські власті в Берліні потвердили виступ про арешт шефа німецької кримінальної поліції зі совєтського сектора, Франца Ермана, під наглядом якого є тюрма, в якій совєти держать схоплених німецьких полісменів зі західних секторів. Шеф поліції зі совєтського сектора з черги заповів „репресії“.

НІМЦІ ПРОПОНУЮТЬ ФЕДЕРАТИВНУ РЕСПУБЛІКУ.
Мюнхен, Німеччина, 23 серпня. — Німецькі спеціалісти закінчили підготовку проєкту конститутції нової західно-німецької держави. Вже сьогодні проєкт буде предложений прем'єрам 11-ти західних країн, що з черги мали б його предложити першому західно-німецькому Національному Зібранню, яке повинно б відбутися вже в дні 31 вересня в місті Бонні. В проєкті конститутції передбачується західно-німецька федеративна республіка, з відповідною федеральною владою, що мала б досить сили і авторитету серед місцевих урядів складових країн. В сесії першого німецького парламенту мали б взяти участь теж представники зі східної Німеч-

чини, без огляду на становище в цій справі совєтської окупаційної влади.

ЧЕСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ЗАПОВІДАЄ ПРИЛУЧЕННЯ НІМЕЧЧИН ДО „СОВЄТСЬКОГО Б'ЮКУ“.
Прага, 23 серпня. — Август Клімент, чеський комуністичний міністер торгівлі заповів вчора, що у висліді дипломатичної акції західних союзників в Москві ціла Німеччина повинна опинитися під совєтською контролею. В його мові це називалося, що базово майбутньої німецької держави повинні стати договори в Тегерні, Ялті і Потсдамі, які передбачують „об'єднану Німеччину з робітничою класою у провід“.

ТІТО БЕЗПОЩАДНО ЧИСТИТЬ ТІХ, ЩО ЙОГО ХОТІЛИ В ВИЧИСТИТИ.
Білгород, Югославія, 23 серпня. — Югославський комуністичний диктатор Тіто продовжує безпошадну чистку в своїй комуністичній партії, звернувши проти тих, що солідаризуються з Москвою і Комінформом в їх боротьбі проти Тіта. Досі заарештовано вже тисячі людей, включно з 50 членами таємної поліції.

КОМУНІСТИ В ТРІЄСТІ СОЛІДАРІЗУЮТЬСЯ З МОСКВОЮ ПРОТИ ТІТА.
Трієст, 23 серпня. — Зі звідомлення надзвичайного конгресу трієстської комуністичної партії виходить, що місцеві комуністи вважають за вигідніше послухати Москви і прилучитися до її акції проти Тіта. В майбутньому вони вже одержуватимуть свої накази не за посередництвом Білгороду, тільки італійських комуністів. Рівночасно тут вже почалася чистка проти прихильників Тіта.

ПОЛЬСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПОВІСИЛИ СВОГО НАЦІСТСЬКОГО СОЮЗНИКА.
Варшава, 23 серпня (АП). — Сьогодні тут повідомлено про виконання вироку смерті над бувшим державним секретарем німецької окупаційної влади, д-ром Йозефом Бюлером. Його повішено в Кракові. Під час війни, як відомо, польські комуністи всіляко співпрацювали з нацистами в боротьбі проти польського визвольного руху.

ЛІКВІДАЦІЙНІ БОЇ В ГРЕЦІ.
Атени, 23 серпня. — Командування грецької армії повідомило про замкнення т. зв. „сліміницької кишені“, що відтинає більшовицьким недовбиткам втечу до Албанії. Діло в тому, що частини грецької армії стали на грецько-албанському кордоні на північ від місцевості Слімніца на фронті в горах Граммос. За саму місцевість ще ведуться запеклі бої, бо червоним відтато всі шляхи втечі.

чнини, без огляду на становище в цій справі совєтської окупаційної влади.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВАЖЛИВА ІНІЦІАТИВА

Серед великих газетних заголовків про акцію західних дипломатів у Москві для розв'язки совєтсько-західної кризи та рівночасним повідомленням про загострення цієї кризи в Берліні, між вістями про багато всьляких інших важливих подій у світі і в нашій країні, в останніх днях можна було теж вчитися одне незамітне повідомлення з Парижа: французький уряд офіційно прийняв запрошення Координаційного Комітету європейських федералістичних рухів та рішав вислати свою делегацію на чергову конференцію федералістів, що вже в листопаді мала б відбутися в Брюсселі, в Бельгії. Завданням конференції було б покласти основи під створення європейського парламенту, що з черги був би важливим етапом до створення федерації європейських країн, своєрідні Злучені Держави Європи.

Перша конференція європейських федералістів на більшій скало відбулася в місті Гази, в Голандії, в першій половині травня цього року. Предсідником і „душею“ конференції був той міра державний муж, як Вінстон Черчилль, що очолює федеративний рух в Британії. Цю першу конференцію названо тоді „варожженням нової нації“, хоча вона, крім створення Координаційного Комітету федералістичних рухів в Європі, ще не могли винести жодних конкретних рішень. Тоді конференція не була офіційна в тому розумінні, що в ній не брали участі офіційні представники урядів, хоча такі і були, але в характері приватних осіб.

Чергова конференція вже була б далішим кроком на цьому шляху і в ній вже взяли б участь не тільки знавці і прихильники федералістичної ідеї, але теж і урядові делегати.

Власне в цьому напрямку Франція перебрала важливу ініціативу, як уряд прем'єра Марі перший виніс рішення про висилку такої делегації. Британія, докищо, розглядає подібне запрошення і з останніх повідомлень виходило б, що до акції в цій справі вона ще „не готова“. Становище урядів інших країн, головне Бенелюксу та Італії, ще не відоме, але є причини здогадуватися, що воно буде позитивне.

В офіційному повідомленні про рішення французького уряду не подано його мотивів, але їх не важко здогадуватися. Потреба власної оборони та бажання знову стати у провіді європейського розвитку тут могли відіграти головну роль.

На конференції в Гази Черчилль недвозначно заявив, що федералісти не бажать більше, ані менше, тільки об'єднання цілої Європи. Сьогодні до цього не має найосновнішої передумови вже хочби з огляду на такий суцільний поділ Європи на східну і західну. Силою цього факту федералістичний рух змушується до західної Європи, а його цілі, з огляду на совєтську загрозу, набирають головно оборонного характеру. Не диво, що Франція тут без вагання перебрала ініціативу, без сумніву важливу ініціативу.

Як йдеться про українців, вони без сумніву докладають зусиль, щоби і цей рух використати для української визвольної справи. Відповідні заходи вже були зроблені. Інше діло, як йдеться про саму проблему України і федералістичного руху. Заки Україна зможе думати про федерацію, вона насамперед мусить подумати про своє визволення. Тільки вільні народи можуть творити вільні об'єднання і всі федералістичні рухи матимуть вигляди на успіх тільки тоді, як не буде неволі. Спільна боротьба та взаємна допомога в боротьбі за волю всіх народів створила б теж найтривкішу базу для їх майбутнього співжиття і єдності.

ЗА ШКІРУ НА ДЕМОКРАТИЧНОМУ ОСЛІ

Шіснадцятилітня адміністрація Демократичної партії добігає до свого кінця. Коли б якась партія втрималася при владі в нормальних часах і відносинах тільки літ, можна б було безсторонньо оцінити її заслуги й осудити занедбання чи невдачі. Друга світова війна, яка припала на час довічного владі Демократичної партії, не дозволяє на справедливий й безсторонній оцінку. Забагато подій сталося в тому часі і забагато нещастя впало на голови відповідальних провідників. Ніщо дивного, що навіть і розумні голови не можуть упертися духові часу й признавати потребу зміни на найвищих становищах.

Про якісь справжні промахи або надзвичайні занедбання з боку теперішньої адміністрації нема мови. Все, що досі сталося, є звисне загалом, отже можна про минуле вже тепер видати осуд. Як є щось надзвичайне, то воно, докищо закрито. А коли закрито, то не ввійшло ще в прилюдний реєстр як підстава до критики.

Одначе з усіх уявлів чути голоси про можливість, а навіть і потребу переходу федеральної влади з рук Демократичної до рук Республіканської партії.

Звісно, що крім згаданих двох великих краєвих політичних партій є ще третя партія. Усіх партій нараховують щось аж сім, однак жадній з „третіх“ партій не признають можливості перебрання влади, хоч багато про деякі партії пишеться.

На першому місці між „третіми“ партіями стоїть партія Волеса-Тейлора з шумною назвою „Прогресивної“, як спадкоємиці інших подібних „прогресивних“ партій в минулому. Волесова партія не була б такою голосною, колиб не те, що її дали напрям і оформлення комуністи, звисні із своєї крикливості й нерозбірливих нападів. На другому місці стоїть відомий Демократичної партії, званий на смішливо „діксікратами“, а яких наміром є заблокувати поновний вибір Герія Трумана на президента тому, що він домагається зрівняння громадянських прав чорних людей з правами білих у південних степах. Партія „діксікратів“ з Сстромом Тормондом на чолі не хоче розбити Демократичної партії, тільки заблокувати вибору Трумана в виборчій колегії, коли після загальних виборів прийде до рахування голосів стежових електорів.

Все одно, чи це фантазія, чи справжня можливість, то діксікратичний рух може більше пошкодити цілості Демократичної партії ніж комуно-прогресисти. Є ще інші, традиційні, малі партії, які обмежуються до агітації. Коли слідити за справжніми намірами організаторів третьої партії чи партій, то можна завважати, що всі вони свідомі своєї прогрі при найближчих виборах і заповідають певну перемогу при наступних виборах, тобто в 1952 р. Їх міркування такі: Тепер Демократична партія так ослаблена, що вона мусить провалитися. На її місце нема готової іншої сильної партії, як історична Республіканська партія. Логічно, республіканці мусять тепер вийти переможно. Щойно при дальших виборах можна буде повалити Республіканську партію, а на руїнах теперішньої Демократичної партії поставити нову. Щоб до цього приготуватися, треба організувати свою силу вже тепер. А як прийде час, то шкіра з теперішнього демократичного осла попаде в наші руки.

Осел — це емблема Демократичної партії, подібно, як слон є емблемою Республіканської партії. Хто вже тепер рахує на смерть „осла“ і на можливість унаслідження по ній демократичної організації як політичної добачі, може дуже перечислитися.

Розумне є міркування, що силу треба підготувати наперед. Однак при такому розумуванні ще треба орієнтації. Волес і його партія це хвилює злипок недоволених людей. Для політичного трику комуністи підтримують волесівців, бо комуністи ще не „розм'яглили“ політичного ґрунту в Америці настільки, щоб могли посягнути на диктаторську владу. Коли б комуністи так „розм'яглили“ перевели, то впершу чергу жертвою їхніх посягань впади б „прогресисти“ — волесівці. Хто тоді прийде на їх місце?

Саме минулої неділі зголосив свої претенсії до наслідства по Демократичній партії ще один кандидат, а ним є юнія автомобільних робітників, з осідком в Дітроїті, яка нараховує мільйон членів. На ділі не так юнія зголошується по шкіру на живучому ще оселі, як її голова, Волтер Рутер. Отже в Рутері матиме свого головного противника Болес і комуністи, які вже тепер складають потайки свої плани. А ще треба звернути увагу на амбіції Джана Л. Лунґа, голову майнерської юнії, який теж має свої аспірації і який, подібно як комуністи й Рутер, опирає свою силу на робітництво.

Про задуми Рутера появляються щойно перші журналістичні ластівки. Він недавно був пострілений з засідки і тільки випадковий завадяче своє життя. На нього вагнуть його противники вже здавна і він серед погроз став фаталізом. Це людина в 40 році життя, яка покінчила як самоубийство („сеаф-мейд мен“) середньої школи, а після-того, вже як робітник у фабриках Форда, покінчив університетські студії. Під час своєї життєвої мандрівки він відвідав Німеччину й західну Європу, поїхав до Росії й там закоштував комунізму разом з його ідеєю всевітньої диктатури, а повернувшись до Америки став свідомо голосити потребу організування робітництва не для добування підвищення платень, а для творення політичної сили. Він виїмок між робітничими провідниками: живе скромно, незвичайно гігієнічно, не п'є алкогольних напій, живе лише дуже

легкої кави, не переїдається, не курить і вправляється в атлетиці. Вміє вести дискусії на всі теми, спеціалізується в економіці і робітничій статистиці і розбирає всяку справу логічно. Вміє теж давати собі раду з противниками, а досягнувши по владу, не дасть себе з неї усунути. Коли став головою президента Конгресу Індустріальних Організацій Філіппа Морея, що б той усунув комуністів із усіх провідних станів в К. І. О., до якої належить його Юнія Автомобільних Робітників Америки.

Зголошення Рутера по спадщину в Демократичній партії, це лише зразок його аспірацій. Треба ще виждати що, станеться з Демократичною партією при виборах: чи вона справді розлетиться, чи може, серед різноманітних констеляцій, ще раз прохвонеться до влади під проводом Герія Трумана?

Рівночасно з поступовим переселенням європейських скитальників до заморських країн, в них вириває і проблема взаємоділення старої і нової імміграції. Про цю проблему записано вже чимало паперу і в нас, але сьогодні вже є підстави твердити, що час і під цим оглядом є найкращим лікарем.

Сьогодні у нас ця проблема вже не тільки теоретично розв'язана, але вона і практично розв'язується з очевидною користю для всіх і для української справи взагалі. Цю проблему мають теж українські громади в інших американських країнах. Під цим оглядом нашою загальною буде цікаво познайомитися зі станом цієї справи в Бразилії. В тім чилі передруковуємо з Курітського тижневика „Хлібороб“ (Парана, Бразилія, 16. червня) надруковану там інтересну редакційну статтю „За спільну мову“. В статті пишеться:

Незабаром рік минає від прибуття перших наших скитальників на гостинну бразильську землю. З якими почуваннями очікувала наша стара еміграція нових побратимів не домі, які надії покладала вона на нові випробовані й загартувані сили, не будемо про це ширше розводитись. Ті перші мимі зустрічі, ті щирісердечні прийняття, ті братерські вітання думок, ті безітересовні бажання допомогти наймолодшим іммігрантським друзям були найкращим виявом і наглядним показником цієї братерської любові й цієї нерозривної кровної єдності між старою й новою імміграціями. Як пристало до господаря, стара імміграція, йдучи за голосом

легкої кави, не переїдається, не курить і вправляється в атлетиці. Вміє вести дискусії на всі теми, спеціалізується в економіці і робітничій статистиці і розбирає всяку справу логічно. Вміє теж давати собі раду з противниками, а досягнувши по владу, не дасть себе з неї усунути. Коли став головою президента Конгресу Індустріальних Організацій Філіппа Морея, що б той усунув комуністів із усіх провідних станів в К. І. О., до якої належить його Юнія Автомобільних Робітників Америки.

Зголошення Рутера по спадщину в Демократичній партії, це лише зразок його аспірацій. Треба ще виждати що, станеться з Демократичною партією при виборах: чи вона справді розлетиться, чи може, серед різноманітних констеляцій, ще раз прохвонеться до влади під проводом Герія Трумана?

Рівночасно з поступовим переселенням європейських скитальників до заморських країн, в них вириває і проблема взаємоділення старої і нової імміграції. Про цю проблему записано вже чимало паперу і в нас, але сьогодні вже є підстави твердити, що час і під цим оглядом є найкращим лікарем.

Сьогодні у нас ця проблема вже не тільки теоретично розв'язана, але вона і практично розв'язується з очевидною користю для всіх і для української справи взагалі. Цю проблему мають теж українські громади в інших американських країнах. Під цим оглядом нашою загальною буде цікаво познайомитися зі станом цієї справи в Бразилії. В тім чилі передруковуємо з Курітського тижневика „Хлібороб“ (Парана, Бразилія, 16. червня) надруковану там інтересну редакційну статтю „За спільну мову“. В статті пишеться:

Незабаром рік минає від прибуття перших наших скитальників на гостинну бразильську землю. З якими почуваннями очікувала наша стара еміграція нових побратимів не домі, які надії покладала вона на нові випробовані й загартувані сили, не будемо про це ширше розводитись. Ті перші мимі зустрічі, ті щирісердечні прийняття, ті братерські вітання думок, ті безітересовні бажання допомогти наймолодшим іммігрантським друзям були найкращим виявом і наглядним показником цієї братерської любові й цієї нерозривної кровної єдності між старою й новою імміграціями. Як пристало до господаря, стара імміграція, йдучи за голосом

Минули тижні, минули й місяці. Здавалось, що все в порядку. Та це тільки здавалось. Тут й там почалися відносини голоси незадоволення й нарікання, як з одної, так і з другої сторони. І в К., і в С. П. і в інтер'єрі почулись і далі чути слова: „розчарувались“ і т. п., і т. п. Тут і там трапились відокремлені випадки суперечок чи навіть сварок.

Беручи справу загалом, не треба дивуватись цьому новому явищу в нашому громадському житті. Безсторонній спостерігач був би здивований, коли б його не було. Це явище є зараз помітне не тільки у нас в Бразилії, але й його переживає й Канада, Злучені Держави і кожна інша країна, де зустрілися стара й нова імміграція. Видно, що були й заиснували причини, які мимомо найкращих бажань мусили викликати певний дисонанс між одними й другими. Не обходиться без них і на нашому ґрунті.

Які ж причини лягли в основу тих різних непорозумінь, нарікань чи навіть сварок? Хто в них більше або менше справедливий?

Першзавсе не забуваймо, що тут зустрілись люди, які від 20-ти до 50-ти літ виростили у відмінних, часто собі проти-

лежних, політичних, суспільних, господарських чи навіть звичаєвих умовах.

По друге, відмінний був і є характер старої й нової еміграції.

По третє, різний культурно-політичний рівень більшості першої і другої еміграції. І саме ці основні чинники викликали силою порядку перші труднощі, які не дозволяють — треба сподіватись, що тільки переходно — знайти одну спільну мову між одними й другими.

Постараймося відмітити деякі маркантніші моменти, що спричинюють різниці в думках, різниці в поглядах, а на кінець ведуть до різних непорозумінь у нутрі нашої громади.

Так напр. густо-часто з боку нових емігрантів чуємо голоси, що, мовляв, „старі“ — це „місцеві патріоти“. Не будемо сперечатись за правильність вислову. Хочемо звернути на щось інше, що вияснює фальшиве розуміння цього „закиду“.

Стара еміграція за океаном, знайшовши за деяким виключенням воєнного часу можливість політичного, культурного і господарського розвитку, пізнала на практиці, що значить, коли дава спільнота має власну державу і справедливу владу. І силою факту в цій еміграції мусила зродитись пошана й любов до даної держави та її влади. Зате нова еміграція, яка виростила в підвирєшних умовах польського, совєтського чи інших режимів, була примушена тільки ненавидіти державу та її владу. Ця ненависть так сильно вкорінилась у ментальність цієї нової еміграції, що вона заскочена, їй тріххидивно стає бачити в старих побратимів на чужині почування пошани й любови до держави — прибраної вітчизни.

Та слід сподіватись, що з часом і вона перестане дивуватись „місцевим патріотизмом“, коли сама заживе вільним, нормальним життям, коли на добром прикладі засвоєть собі поняття пошани і любови держави й її влади, так потрібних у нашому майбутньому будівництві, коли матиме нагоду збагнути ту велику істину, що значить — бути вільною, незалежною, а при тому творчою людиною.

Ідімо далі. З боку „старих“ підносяться у наших громадських осередках жалі, що по важке число „нових“ сторони від організованого життя. Можливо. Та однак не треба забувати, що ті „нові“, переживши воєнну хуртовину до всіма тими переселеннями, евакуаціями, кількістним скитанням по різних таборах, хочуть може відпочати, хочуть на відокремленні віднайти себе, щоб згодом знова стати в ряди

(Докінчення на стор. 3-тій)

ІВАН КРАВЧЕНКО.

Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і нечисленным жертвам комунізму — присвячую. Автор.

22)

Позираючи, як ті злодії, то на секретаря, то на нещасного Петра, натовп підвів праву руку догори, бо знав, що доля Петра вже вирішена і без їхніх піднесених рук, а не піднести руку, це означає покласти в співчуваючій отому „шкідникові“, „класово-чужому елементові“ і записати себе на чергу до долі Петра.

Справу про крадіж Петром ІІІ зерна передали „слідчим органам“, у яких 50 грамів зерна вирости в 5 кілограмів, і пролетарський суд засудив Петра ІІІ на 3 роки ув'язнення. Десятки тисяч таких як

Петро ІІІ з такою ж повинною спокотували свої „гріхи“ в концетраках далекої Півночі.

Коли збирали врожай 1933 року, то щоденно, (щоб не запізнитись і не покласти на чорну дошку), цілими валками відвозили зерно до елеваторів і здавали в рахунок плану — постачання державі зерна.

А Держава платила за 100 кгр. тобто за 1 центнер пшениці 3 карбованці, а хліб пшеничний, чорний, продавала по 90 карбованців, по (планові) ціни, а в так званих, під час голодівки, відкритих комер-

ційних магазинах, той же чорний хліб продавався по 270 карбованців за центнер.

В першому випадку держава — гандляр наживала 3,000%, а в другому випадку 9,000%. Може дехто зауважить, що я зле підрахував, бо не врахував ті витрати, котрі держава мала, по перевозу зерна, перемелення, продаж

хліба, утримання численного бюрократичного апарату, парторганізації, Чека, міліції і т. д. і т. д., то пояснюю, що транспортування зерна державі нічого не коштувало, бо колгоспи самі, безкоштовно відвозили зерно до елеваторів, а елеватори приймаючи чисте, як сльоза, зерно, відраховували 7-10% на „бруд“ в зерні, 10-15% на „вогкість“, 5-10% на „кондиційність“ і т. д., що пересічно ставить 25-30% знижку на дійсну вагу зерна, а 40% припіку хліба? Ці речі, тобто знижка дійсної ваги зерна і припік хліба, дають ще додатково шмухляро-

ві-державі в першому випадку „по плановій“ ціні, — додаткових 2,000% прибутку, в другому випадку додатково прибутку 6,000%, разом: в першому випадку прибутку 5,000%, а в другому, — 15,000%.

Таким „комерційним“ здібностям комунізму, може позаздрити не один комерсант з капіталістичної країни.

Сам план здачі колгоспами зерна державі, завжди передбачав задачу державі всього врожаю.

Та воно, власно, в „соціалістичній“ державі інакше і бути не може. Там, де є держава-капіталіст, де все належить державі, інше планування було б просто глупством, бо коли б який небудь план передбачав залишити, скажімо, колгоспові 50% врожаю до його диспозиції, то щойно колгосп робив би з тим зерном, з тими залишками? Хто в нього купив би ті залишки, тоді, коли приватного

покупця не існує?

Тоді, коли існує категорична заборона що-небудь, хоч ікрам, продавати з усуспільного сектору, тобто колгоспам, радгоспам і т. д., приватному сектору, тобто безпосередньому споживачеві?

Один, безпосередній-безкоштовний „покупець“ — держава. Отже держава і повинна планувати здачу їй всього зерна, а вона (державна) сама вже знає, кому і скільки давати того зерна. Скільки признавати на експорт, щоб затуманити світові очі про те, що в країні „квітучого соціалізму“ є всього з достатком? Скільки зерна треба дати котрій-небудь країні, щоб підтримати комуністичний рух і організувати з того руху п'яту колону; скільки дати зерна сателітам; скільки зерна повернути в заплату на випадок війни; з якою-небудь крайною „прогниською капіталізму“ і т. д. і т. д.

Така ж сама історія, тобто

таке полювання було і в 1933 році.

Поки колгоспи закінчили підмітати те колгоспне зерно в своїйому подвір'ї, що натрусило під час молотби, то все зерно з комори було винесене на елеватори, — в рахунок плану хлібоздачі державі, а до диспозиції колгоспа залишилось тільки те, що „щасливі колгоспники“ встигли злісти і що назмітали біля молотарки по закінченню молотби.

Цілі колгоспні бригади ходили в поле збирати колоски, але це не врятувало від привиду голоду, що вже давно стукав в двері селян. Приблизно через місяць після збору врожаю 1933 року і здачі його державі по всіх селах України почався формений голод, бо держава в цей рік нічого не планувала з зерна для повернення колгоспам.

Зробивши штучний голод, держава-спекулянт спекулюючи на утвореному нею голоді,

відкривав в містах комерційні лавки, де чорний хліб продає по 2 карб. 70 коп. за кілограм, а білий по 4 карб. 40 коп. за кілограм, але одночасно дає суворе розпорядження відпустити тільки по 2 кгр. хліба в одні руки.

І ось, може перший раз в історії хлібоборства, прямий продуцент хліба — селянин, своєю багатомільйонною масою, кинувся в місто купувати хліб...

Але відкиль же йому взяти гроші на хліб, адже колгосп за три роки праці в колгоспі не дав ні копійки?

І попливо з села в місто найкраще вбрання, (шмаття ніхто в місті не купував, бо мав свого драгтя досить), і ще „деякі“ речі, котрі збереглись, — це золото.

А шмуляр-державна, крім комерційних лавок, відкрила Торґсин (торгівля з чужинця) і почали приймати золото.

(Дальше буде).

ЯК НАС „ВИЗВОЛЯЛИ“

Матеріали до мартирології України в другій світовій війні.

(Продовження).

Залишивши на ласку Провидіння голодну й щораз тероризовану наїзниками родину й зруйноване господарство, зібране в лісах селянство, розважаючи над своєю гіркою долею, приходило до висновку, що коли гинути, то треба принаймні знати за що.

Коли гинути, то принаймні смертю гідних нащадків Хмельницького, Мазепи й Петлюри.

І тому замість плуга селянин брав у руки рушницю і почав збройно виступати проти наїзників в обороні своїх прав відвічного володаря української землі і прав людини.

Контингентною акцією керував на Грубешівщині повітовий льонкомісар Бітнер.

З відділами жандармерії, агентами гестапо та спеціально спроводженими з Ченстоховщини і Кілецьчини добровольцями польської поліції, Бітнер без слідства і суду перевозив по селах повні жаху сцени екзекуцій.

Карні відділи Бітнера однак щодалі, то менше мали сили боротися з однодушною акцією самозахисту селянства Грубешівщини.

Наближалися грізні для населення дні. З усього видно було, що пацифікація повіту неминуха. І на неї справді довго чекати населенню не пришлося.

Ось дуже неповна статистика пацифікаційної акції „визволителів“ на Грубешівщині 1943 року:

Село Бусько. Заарештовано й вивезено на примусові роботи до Німеччини 65% мешканців, зокрема — вдову, матір півтора-річної дитини.

Нещасна мати, рятуючись від насильства, залишила дитину сусідці, а сама втекла до лісу.

Довідавшись про це, німець Бітнер наказав польському поліцаєві застрілити дитину. Це було виконано на очах зібраних селян. Господарство нещасної вдови спалено.

Село Бусеніць. Одного дня ранком з'явилася в селі експедиція з жандармерії та польської поліції.

Оточивши село, запалили його з двох сторін. Перелякані селяни почали збігатися на рятуюнок.

Жандармерія з автоматами оточила переляканих селян, поставила їх в ряди і щодес'ятого відділяла окремо.

Були тут 70-літні діди, малі діти й жінки.

Старосту села П. Шкуру тут же на очах селян, розстріляли, а тіло його кинули в огонь.

Після цього розпочалась перевірка хат. Хто не вийшов на зборище, був розстріляний.

Розстріляно родину Степана Окуня з чотирьох осіб, між ними двоє малих дітей та 70-літню матір С. Окуня. Дружину і двоє маленьких дітей селянина Білковського рівнож розстріляно.

Тіла цих нещасних жертв з наказу комісара Бінефельда польські поліцаї ловили в огні.

Рідко в якій хаті не знайшли кати живої людини. Усіх їх чекала однакова доля — Натомість до тих, що сховалися з дітьми в пивницях, кидано гранати.

Перелякана звірствами німців людина Бусиніць почала розбігатися. Навіть самі німці казали їй втікати, а слідом за ними сипалися кулі з автоматів. При цьому забито 9 осіб, 21 ранено та спалено 20 господарств.

Село Бусині. Покінчивши люту розправу з селом Бусиніць, експедиція перейшла до села Бусині.

Тут заарештовано священника о. Михайла Трохимовича, дяка Мойсеєва та кілька видатніших селян.

Всіх їх обвинувачували в комунізмі. Заарештованих вівправили до села Раціборовичі. Дяка Мойсеєва і 4-х селян розстріляли німці по дорозі, а священника М. Трохимовича, після нелюдських знущань, замордували в поміщицькому палаці в Раціборовичах і тільки четвертого дня дружина шкільного, Ольга, знайшла його тіло в поміщицькому саду.

Розправу із заарештованими людьми провадив високий ростом расовий червоно-рижий німецький бльондин — гестапівець Шульц.

Нищення і палення села продовжувалося ще кілька годин. Шалів тут найбільше озвірілий фольксдойчер з Чехії — Зігмунд. Він бігав по селі, вишукуював селян, що не встигли втекти, і тут же їх на місці розстрілював.

При цій акції полягло в селі Бусині 27 душ, серед них четверо малолітніх дітей віком від 4—8 літ і дві боронячі їх жінки, віком 50—60 літ.

Село Раціборовичі. За невиконання контингенту німці ограбували все село, забравши

В ЦЕНТРІ МІЖНАРОДНОГО СПОРУ. — Степанівна Косенкіна (зліва), 52-літня софська унечелька, яка вискочила з третього поверху російського консульства в Нью-Йорку. Вона дала фотографувати тижень перед тим, коли то російський генеральний консул Яков Ломакін, представив її кореспондентам і заявив, що він врятував Косенкіну з рук „білогвардійських бандитів“, які ніби то схопили її і примістили на фермі поза Нью-Йорком. З приводу її самогубного наміру виринули небувалі досі питання з ділянки міжнародного права.

худобу, полотно, кожухи та інше.

При цій акції розстріляно 8 душ передових селян, між ними загинули: Білецький Панаас, Жовнач Іван, Жовнач Степан, Білецький Михайло, Шолох Василь, Шолох Андрон, Чижик Олексій і Боячук Василь да дві жидівські родини з 7-ми осіб, що переховувалися у селян Раціборович.

Жиди, довідавшись у своїх сховищах про нелюдський терор в селі, вважали, що село загрожене в переховуванні жидів і, бажаючи врятувати селян від смерті, самі вийшли із своїх сховищ і добровільно віддалися в руки німців.

Але села і його мешканців це не врятувало.

Село Бусині. Село загрожене в утриманні зв'язків з партизанами. Одного літнього дня спалено німцями біля 80 господарств.

Селянам не дозволено нічого рятувати з їх майна. Біля 120 господарств сплюндровано, увесь живий інвентар забрано і вивезено.

При цьому розстріляно німцями селянина Бекіша Юлія і його стареньку матір. Живцем вкинено в огонь селянку Ладю, яка, напівобгоріла, вискочила з вогню, але на другий день померла в лікарні в Холмі. 127 душ селян вивезено при цій акції до концентраційного табору на Майданкові біля Любліна. Вернулося з них тільки 18 осіб.

В такий же спосіб зруйновано німцями села: Кучаковічі, Статанковічі, Бойславичі, Чортівці, Скрипичин над Бугом та прастарі українські села: Стрільці і Ярославці, що слінули на Грубешівщині найбільшою національною свідомістю.

На 80-кілометровому просторі Грубешів-Кристинополь лишилися тільки окремі чудом оцілілі хати. Майже 70% людності зникло. По полях самотас ходив скот і коні. Пооб'їдавшись зеленого хліба,

скот як мухи гинув і як гори валився по полю.

Село Скрипичин над Бугом. На очах знаних біля церкви селян повішено 23 душі селян на чолі з провідником села Ольшаном Дмитром та Мішанчуком Степаном і Володимиром — батьком і сином.

Донька останнього, Віра, побачивши трагічну смерть батька, перебуваючи на 7-му місяці вагітності, — збожеволіла.

В шалі божевілья кинулась вона на німецького ката, який багнетом проколів її живіт, а потім пострілом з револьверу в голову добив нещасну коначучу в муках жертву.

Село Дубинці над Бугом. Без суду і слідства розстріляно священника з села Уханьки о. Васильчука, обвинуваченого в переховуванні українських партизан. 16 господарств спалено.

Село Тератин. Село попало у німців під підозрою за те, що ніби переховує втікачів від примусової праці.

Одної ночі, коли стомлене працею і жахом подій село спало, оточили його жандарми і на умовлений знак через вікна кинули до хат селян 30 гранат.

Не було хати, в якій не було б забитого. При цьому загинула родина Івана Левчука з 6 осіб, серед них — троє малих дітей. Трох, братів І. Левчука з родинами спалено живцем в замкнених хатах. (Кінець буде).

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ“.

ІРИНА АРТИМ
ЯК ЩАСТЯ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ
ПОЕЗІЯ
в кольоровій окладці
40 поезій. 76 сторін.
Ціна 25 ц.
Замовлення слати до:
„СВОБОДА“
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОТИ ЖИДІВСЬКІ ЗАВО-
РУШЕННЯ В БРАТИ-
СЛАВІ.

Прага, 23 серпня (ЮП). — Сварка на яринному базарі між одною християнкою і жидівкою в Братиславі, столиці Словаччини, призвела минулої п'ятниці до великого протижидівського заворушення в цьому місті. Чеські і місцеві власті від коментарів. Відомо тільки, що товпа вчинила погром в жидівській ділянці.

РЕАЛЬНОСТІ

НА ПРОДАЖ в Джерзі Сіті: однопілляний дім, 228 Second St. Грошівий дім і штор, мурований, 388 Grove Street. Штор, надається на гроші, бучерню, делікатесні, драйгад або стейшнері.
JOSEPH P. CASEY
2986 Boulevard, Jersey City, N. J.

ДЯКОВЧИТЕЛЯ-ДІРІГЕНТА

Парохія св. Отця Николая в Трої, Нью-Йорк. Пошукує кваліфікованого ДЯКОВЧИТЕЛЯ, який би відрізняв провадив хор, українську дитячу школу, а й виконував все те, що входить в програму діяння дякоу-чителя. Посада до обійняти зараз. Зголошення слати на адресу:
ST. NICHOLAS UKRAINIAN CHURCH
376 THIRD STREET
TROY, N. Y.

Мирош

Робітня
АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА
Декоратор
ЦЕРКОВ І ТЕАТРІВ.
Малює церкви, образи і
сценерії театральні.
Будує
ІКОНОСТАСІ І ВІВТАРІ
Myrosh
3737 — 57th STREET
JACKSON HEIGHTS, L. I., N. Y.
Telephone: ELInois 8-8904

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ВИ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить післати дитину до школи. Треба й ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоб заохотили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука — 75 ц.
ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
ТРЕТЯ ЧИТАНКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частинах. Зладив Ф. Кодецька — 75 ц.
МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крипакевича — 15 ц.
МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович — 35 ц.
ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький — 50 ц.

Замовлення слати:

„СВОБОДА“

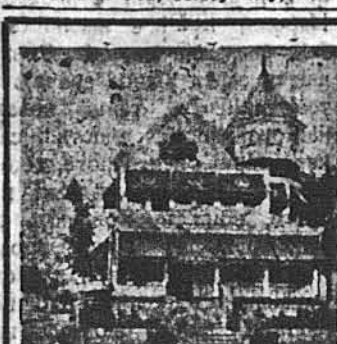
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острій догочасний недури чоловіків і жінок. Шкірні, X-Ray. Роздуть жила лікуємо без операції. Переводимо а-налізу крові для субржних дозволів. Офісові години: В будні 10—7 P. M.

Пошукує МАЛЯРА-ПЕНЬ-ТАРА, скитальника. Платня згідно з угодою. Писати:

M. D. c/o Svoloda
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 8-5558
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО
Завжди ШАДІТЬ дещо з вашого забезпечення. Ми улаштуємо прекрасний ЦІЛИЙ ПОХОРОН за \$150.00 У випадку смутку в родині клієнта!

KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український погребовий зарядчик в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646
— or —
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
88 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bigelow 3-6762
225 WEST JERSEY STREET
ELIZABETH, N. J.
Phone EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зарядчик погребів по ціні так низькій як ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$180.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО КРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЬХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577

НОТИ

З цих творів Книгарня „Свободи“ має ще по кілька або кільканадцять примірників, тому хто скорше замовить, той зможе ще їх дістати.

НОТИ НА ФОРТЕП'ЯНО

1) Діапа в сінях стояло 2) Ой за гали, гали, фортеп'янові сола (дуже легкі), зібрав М. Едельман — 35
П. Ніщинський: Закувала та сина зозули, фортеп'янове соля — 50
М. Лисенко: Заспівали козаченки, марш зпереті „Чорномори“ — 50
С. Монюшко: Козак („Стоїть явір над водою“) фортеп. соля — 75
В. Заремба: Сиди низенько, вечір блузняю, три мелодії української ліри — 75
Предлод В. Баріньського (5 композицій) — 70
Українські марші (ч. 20) зібрав Е. Турула — 75
В. Зенгарський: Українська музика, фортеп. соля — 50
В. Баріньський: Українські народні пісні на фортеп'яно, зі словами — \$1.00

МУЗИЧНІ ТВОРИ

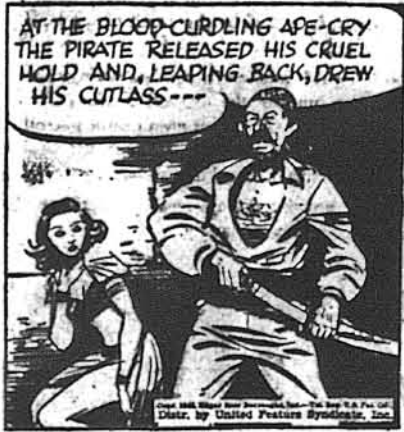
Українські пісні на один голос в супроводі фортеп'яна. Містить 43 різні пісні різних композиторів, зібрав Е. Турула — \$1.50
Українські пісні й дуї на один голос в супроводі фортеп'яна. Містить 14 різних українських пісень і дуї різних композиторів, зібрав Е. Турула — 70
Українські гімни. 13 різних гімнів на мужеський і мішаний хор в супроводі фортеп'яна, зібрав Е. Турула — 75
Українські воєнні пісні (козачий й стрілецький) різних композиторів. 25 ісець на муж. і міш. хор в супр. фортеп., зібрав Е. Турула — 70
Я. Степанов: Музика до творів о. Олеса. 9 соля і 1 дуї в супроводі фортеп'яна — \$1.00
Музика до слів Ю. Федьковича та інших авторів різних композиторів на квартети, міш. хор і соля. 9 творів, зібрав Е. Турула — 75
Музика до слів В. Пачовського різних композиторів на жіночий і мужеський хор в супроводі фортеп. 4 твори, зібрав Е. Турула — 70
Музика до слів Б. Лепкого, Баріньського і Сичинського, соляоспіви в супроводі фортеп'яна. Зібрав Е. Турула — 70
Музика до слів І. Франка різних композиторів на міш. хор в супроводі фортеп'яна. 8 творів, зібрав Е. Турула — 75
Українські маршові пісні, для хору зібрав Е. Турула. 14 творів — 75
Музика до Кобзаря, різних композиторів. 10 творів на муж. і мішаний хор з солями барітона і тенора в супр. фортеп., зібрав Е. Турула — \$1.00
Музика до Кобзаря, різних композиторів. 15 творів на мішаний хор з солями сопрано, тенором і басом, в супроводі фортеп'яна, зібрав Е. Турула — \$1.00

Замовлення разом з належністю слати до:

„СВОБОДА“

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1911. На вістрію меч.

На малпийчій крик, під впливом якого кров стиналася в жилах, пірат випустив дівчину

з рук, а відскочивши взад, витягнув свій закривлений меч... ..однак в цій хвилині вско- чив до кімнати пан джунглів,

Наче пантера він зіскочив на долівку коло вікна.

Пірат наставив меч в сторону Тарзана.